ŠTUDIJSKA BIBLIOTEKA

LJUBLJANA

Št. 54 Poštnina poračunjana (C. C. con la posta) V Trstu, v soboto, 3. marca 1928. - Leto VI. Posamezna številka 30 cent. Letnik LIII

EDINOST

List izhaja vsaki dan ... razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, ... celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — P... 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kol... ske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, ... 50, oglase denarnih zavodov L 2.—, ... i strani L 2.—

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Podurednišťvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Še en glas
o začetku svetovne vojne

Kot se čitatelji spominjajo, smo poročali pred nekaj časa na tem mestu, kako se književnost o vzrokih in začetku svetovne vojne bolj in bolj množi, tako da bo postala kmalu nepregledna. K ostalim delom te vrste se je pridružilo nedavno še eno in sicer izpod peresa moža, ki je služil kot najneposrednejši provodnik za usodno iskro, ki je zanetila svetovni požar. To je oni znameniti baron Giesl, ki je bil tedaj avstrijski poslanik v Beogradu in je izročil oni znani ultimatum dunajske vlade Srbiji. Tudi baron Giesl je izdal svoje «Spomine», s katerimi se seveda predvsem pere. Z ozirom na položaj, ki ga je zavzemal ta mož, in na vlogo, ki jo je igral ob izbruhu vojne, je to «pranje» zanimivo samo na sebi in zato hočemo podati v naslednjem glavno vsebino onih poglavij, ki se nanašajo na one usodne dni.

Ko je bil izvršen atentat na nadvojvodo Franca Ferdinanda v Sarajevu, se je nahajal baron Giesl v Vichy (Francija) na odmoru. Po tem dogodku je odšel takoj na Dunaj, kjer je prvega srečal nemškega poslanika Tschirsky-a. Ta mu je rekel v pogovoru o dogodkih: «Če Avstrija tudi to pot potrpi, bo padla najnižje in Nemčiji ne bo preostajalo drugega, nego da si poišče drugo zaveznico.» Na Ballplatzu pa se je že pripravljala nota za srbsko vlado. Vsebina je bila odobrena od vseh vodilnih oseb, le grof Tisza, ogrski ministrski predsednik, je bil drugačnega mnenja. Prigovarjal je, da se ne smejo staviti take zahteve, ki bi bile v nasprotju s suverenostjo Srbije in radi katerih bi bila vojna neizogibna. (Pozneje, ko je bil gotov, da bo šla Nemčija z Avstrijo do konca, je grof Tisza popolnoma spremenil svoje stališče. Pr. ur.)

Po enem tednu je baron Giesl odpotoval v Beograd, kamor je prispel 10. julija. Isti dan ga je že na postaji prosil za sestanek ruski poslanik Hartvig. Sestanek se je vršil v avstrijskem poslaništvu. Hartvigu je dal Giesl razna zagotovila glede položaja, toda tik pred slovesom je prišlo poslaniku Hartvigu nenadoma slabo; zgrudil se je na tla in bil takoj mrtev. Giesl pravi, da je tragična smrt ruskega poslanika imela najusodnejše posledice. Če bi bil Hartvig živ, bi bil on gotovo preprečil vojno, kajti zavedal se je pripravljenosti Rusije in zato bi bil pridobil vlado s svojim mogočnim vplivom za popustljivost. Ta vrtoglava trditev je prvo milo na umazanem perilu.

Razburjenje je naraščalo, kar je kazalo, da se bliža kriza svojemu vrhuncu. Dne 21. julija je poslal baron Giesl na Dunaj poročilo, v katerem pravi med drugim, da je za ureditev odnošajev s sosedo potrebna «kirurgična operacija». Istočasno pa je bila na poti ona famozna nota, ultimatum, za beograjsko vlado. Prinesel jo je poseben kurir z naredbo, da ima takoj zapustiti Beograd, če se nota v celoti ne sprejme v 48 urah. Tu začne Giesl zopet s pranjem, ko pravi, da to ni bil ultimatum, kajti kot posledica nasprejetja se je predvidevalo le pretrganje diplomatičnih odnošajev.

Od tega dne so si dogodki naglo sledili. Dne 23. julija je dobil Giesl z Dunaja ukaz, naj izroči noto še isit popoldan med 4. in 5. uro. V zadnjem hipu pa je prejel brzojavko z naredbo, da naj počaka do 6. ure. Ta odgoditev je bila odrejena iz bojazni, da bi se moglo zvedeti o izročitvi note v Petrogradu še pred odhodom predsednika francoske republike Poincaré-ja, tako da bi se lahko Rusija in Francija takoj sporazumeli glede skupnega postopanja. Ta taktika dunajske vlade pač še posebno jasno kaže, da je šlo pri vsej tej stvari za pravo zaroto, skovano na Dunaju.

Ob 6. uri 23. julija je bila nota izročena v roke srbskemu finančnemu ministru Paču-u, kateri je zastopal Pašića, ki je bil na potovanju. Oba dneva do 25. julija sta pretekla v nestrpnem pričakovanju. Popoldne 25. julija, točno 48 ur po izročitvi note, je zagledal Giesl na pragu svoje pisarne dolgo sivo brado Nikole Pašića, ki mu izroči kuverto s sledečimi enostavnimi besedami: «En del vaših zahtev smo mogli sprejeti. Za ostalo se zanašamo na viteški duh vas kot avstrijskega generala, katerega smo imeli priliko hvaliti.» Znano je, da je beograjska vlada sprejela vse zahteve Dunaja razen ene, ki je bila v nasprotju z ustavo, in par pridržkov glede dveh drugih.

Te pridržke, ki so bili sicer neznatni, je smatral baron Giesl za zadosten razlog, da takoj odpotuje. To je izvedel s strmoglavo naglico. Pašić ga je obiskal ob 5 uri 55 minut, a on se je odpeljal že ob 6.30. V pol ure je torej «proučil» srbski odgovor, spravil svoje stvari in zbral vse svoje osobje ter bil že v vlaku! To je bila zares kinematografska brzina! In baron Giesl se zares opravičuje radi nje, češ da se mu tedaj niti sanjalo ni, da bi mogel njegov pospešen odhod imeti za posledico vojno in da se bodo za Srbijo zavzele velesile. Dalje pravi Giesl, da je odobraval njegovo postopanje tudi cesar Franc Jožef. Ko je bil po prihodu na Dunaj v avdijenci, mu je cesar rekel: «Niste mogli postopati drugače in glede te točke vas moram kriti.»

To bi bile glavne točke iz spominov barona Giesla. Kot se vidi, se baron zastonj brani proti obdolžitvi, da je s svojim postopanjem krizo do nepopravljivosti zaostril, kajti lahko bi bil odgodil odhod do prihodnjega jutra, lahko bi bil poslal na Dunaj brzojavno poročilo o srbskem odgovoru ter prosil za nadaljna navodila... Tega ni storil in radi tega ga obdolžuje v svojih spominih tudi general Margutti, ki je bil zadnji pobočnik cesarja Franca Jožefa. Po njegovih besedah je dovedla do vojne «presenetljiva prenagljenost» barona Giesla, njegovo postopanje, s katerim si je «prisvojil pravico završiti prelom in zaloputniti z nogo vrata vsakim nadaljnjim pogajanjem...»

Truplo maršala Armanda Diaza
pred grobom neznanega vojaka

Mrtvaški sprevod

RIM, 2. Mesto živi še vedno pod vtisom nenadne smrti vojvode zmage maršala Armanda Diaza.

Še ves dopoldan je veliko število odličnih zastopnikov oblasti in združenj prihajalo v dvorec rodbine Diaz, da se poklonijo pred truplom pokojnika. Vse sobe dvorca so že polne krasnih vencev, ki so razpostavljeni tudi pred poslopjem na ulici. Posebno lepa sta venca Nj. Vel. kralja in ou Mussolinija. Pa tudi vsi ministri, maršali Italije, Združenje odpuščenih oficirjev, vodstvo fašistovske stranke in mnogi drugi so poslali krasne vence.

Nekoliko pred deseto uro, ko se je bil že stvoril sprevod, ki je potem spremljal maršalovo truplo do groba neznanega vojaka, je prispela pred dvorec v ulico Gian Battista Vico topovska lafeta, pred katero so bili vpreženi trije pari konj, ki so jih vodili artiljerijski podčastniki. Na isto topovsko lafeto so bili postavljeni zemeljski ostanki neznanega vojaka, ko so bili prepeljani na Oltar domovine.

Medtem se je v mrtvaški sobi med splošnim ganotjem zabila krsta, katero so nato ponesli na topovsko lafeto, dočim so vojaške čete izkazovale vojaške časti. Počasi se je začel premikati mrtvaški sprevod med črnim špalirjem množice meščanov, ki so se bili zbrali na obeh straneh ulic, katere vodijo do trga «Venezia». Med splošno tišino na «Piazza del Popolo» je bilo slišati molitve župnika cerkve «Santa Maria del Popolo». Ob 10.50 je sprevod krenil na trg «Venezia», na katerega straneh so bili razpostavljeni vojaški oddelki; za njimi pa se je bila zbrala ogromna množica meščanov. Kljub temu pa je vladala na prostranem trgu grobna tišina. Bilo je slišati le udarjanje zvonov s Kapitola in brenčanje motorjev letal, ki so krožila nad sprevodom.

Na migljaj častnika so vse vojaške godbe začele svirati himno «Piave», medtem ko so vojaki nesli krsto po stopnjišču k grobu neznanega vojaka. Za krsto so stopali pokojnikov sin, pobočniki in člani vlade.

Po izvršeni žalni ceremoniji so oblastveniki defilirali pred truplom maršala Armanda Diaza, pozdravili po rimsko in nato zapustili Oltar domovine.

Pri krsti pa je ostala častna straža, ki jo tvorijo višji častniki.

Rimsko prebivalstvo
izkazuje poslednje časti pokojniku

Odkar je bilo danes ob 11. uri njegovo truplo postavljeno pred grob neznanega vojaka, defilira pred njim neprestano ogromna množica ljudstva, saj se hoče pač vsakdo pokloniti onemu pod čigar vodstvom je bila izvojevana zmaga.

Piazza Venezia se zdi spremenjena v črno morje, iz katerega izvira in ki še vanj spet zliva črna reka, katera se vije po eni strani stopnic spomenika Viktorja Emanuela navzgor do groba neznanega vojaka, po drugi strani pa spet izliva na trg. Pred grobom neznanega vojaka je postavljena trojna krsta z zemeljskimi ostanki vojvode zmage; ob nji tvorijo častno stražo častniki vseh vrst orožja in orožniki. Ob steni spomenika sloni mnogo krasnih vencev, katere so poslali kralj, kraljica, ministrski predsednik, poslanska zbornica, senat, inozemske misije ter razne organizacije in združenja. Iz dveh žar se dviga proti nebu kadilo, katerega blagodišeči vonj še bolj povišuje že itak svečano sliko.

Smelo se da trditi, da se je danes skoro ves Rim poslovil od svojega vojskovodje. Stariši so privedli s seboj tudi svoje otroke ter jim kazali krsto, v kateri počiva maršal Italije Armando Diaz. To romanje je trajalo do poznega večera, ker nihče ni hotel zamuditi te poslednje prilike, da odplača svoj dolg hvaležnosti Diazu.

Jutri zjutraj bodo zemeljski ostanki pokojnika slovesno preneseni v cerkev «S. Maria degli Angeli», kjer ostanejo izpostavljeni še tri dni, nakar bodo ravno tam položeni k večnemu počitku. Dočim je bil današnji prenos trupla iz pokojnikovega bivališča do groba neznanega vojaka skoro izključno vojaškega značaja, se bodo jutrišnjega pogreba udeležili poleg armade vsi višji državni uradniki in odposlanstva tujih držav. S posebno velikim odpadenjem so rimski listi sprejeli vest, da se bosta udeležila pogreba tudi maršal Petain in oddelek francoske armade. Tej udeležbi pripisujejo velik pomen, ker naj bi pričala, da vojno bratstvo nikakor ni pozabljeno.

Sožalne brzojavke

Medtem sprejema pokojnikova rodbina z vseh strani države nešteto sožaljnih brzojavk, med katerimi so tudi brzojavke kraljice, prestolonaslednika in soproge načelnika vlade Rahele Mussolinijeve. Ravno tako dobiva tudi vlada iz inozemstva mnogo brzojavk, v katerih je Italiji izraženo sožalje radi izgube, katera jo je zadela s smrtjo njenega maršala.

Diazova oporoka

Danes se je odprla oporoka maršala Diaza. V svoji oporoki, ki je sestavljena v vzvišenih besedah, ugotavlja maršal najprej, da obstoja vse njegovo premoženje iz vile, ki mu jo je podarilo neapeljsko mesto, ter iz vojnih spominov in odlikovanj. Podarjeno vilo prepušča maršal v užitek svoji ženi, ki jo mora prepustiti trem otrokom, vsakemu po eno nadstropje. Po njeni smrti pa preide vila v posest prvorojenega sina dr. Marcela Diaza, kateremu priporoča, naj ima vedno pred očmi moralno vrednost, katero predstavlja za družino podarjena vila.

Sožalje inozemstva
radi smrti maršala Diaza

PARIZ, 1. Predsednik republike je pooblastil g. De Beaumarchaisa, poslanika pri Kvirinalu, da izrazi vojvodinji zmage njegovo sožalje in da ga zastopa pri pogrebu.

Skoro vsi francoski listi posvečajo dolge članke pokojnemu maršalu in tolmačijo čuvstva sožalja francoske armade.

Maršal Foch je poslal turinskemu listu «Gazzetta del Popolo» poslanico, v kateri pravi med drugim: « Maršala Diaza sem vedno smatral za perfektnega vojaškega tovariša, zvestega branilca medzavezniške stvari in za velikega služabnika svoje dežele.»

RIM, 2. Kakor francoski, tako izražajo tudi angleški listi svoje sožalje Italiji radi smrti maršala Armanda Diaza.

Iz mnogih krajev Francije in Anglije, iz Belgije in drugih evropskih držav, pa tudi iz Amerike prihajajo v Rim mnoge sožalne brzojavke.

V pričakovanju Mussolinijevega odgovora
Zanimanje za današnjo sejo poslanske zbornice

RIM, 2. Poslanska zbornica, ki je včeraj slovesno proslavila spomin vojvode zmage, se bo spet sestala jutri popoldne ob 16. Za to sejo vlada veliko zanimanje, kar je pač razumljivo, saj bo načelnik vlade on. Mussolini jutri odgovoril na interpelacijo, ki so jo vložili poslanci on. Pellizzari in tovariši glede protiitalijanskih manifestacij v Avstriji.

Kakor napoveduje danes tukajšnji list «Giornale d'Italia», bo podal predsednik vlade svoje izjave takoj po otvoritvi seje, ki bo z njegovim govorom obenem tudi zaključena. Glasom «Tribune» bo poleg ministrskega predsednika na jutrišnji seji govoril tudi prosvetni minister Fedele, ki bo z običajnim poročilom zaključil razpravo o proračunu svojega ministrstva.

Poleg odgovora na to interpelacijo, so na dnevnem redu jutrišnje seje poslanske zbornice razni ukazi, ki jih je treba spremeniti v zakone, kakor tudi razni zakonski osnutki.

Seja vodstva fašistovske stranke
Poročilo on. Mussolinija

RIM, 2. Davi se je vršila v palači Chigi pod vodstvom načelnika fašistovske stranke Mussolinija seja strankinega vodstva. Po poročilu generalnega tajnika stranke Turatija se je razvila živahna debata o položaju stranke v zvezi s splošnim položajem države, zlasti pa z gospodarsko-finančnim, ki se dan za dnem vedno le boljša. Mussolini je izrazil svoje dopadenje nad poročilom glavnega tajnika in je nato sam govoril o razvoju sindikalno-korporacijske akcije, ki zadovoljivo napreduje. Naposled je načelnik vlade odredil vse potrebno glede proslave, ki se bo vršila 25. marca o priliki obletnice ustanovitve fašjev.

Sklepi, ki so bili sprejeti na današnji seji vodstva fašistovske stranke bodo priobčeni v «Fogliu d'Ordini», ki izide jutri popoldne.

164 novih šol se bo zgradilo

RIM, 2. V tekočem letu bo zgrajenih 164 novih šolskih poslopij. Za 40 teh stavb so bili že odobreni tozadevni načrti in se je gradnja že pričela. V Julijski Krajini in Benečiji se bo izmed teh 164 šol zgradilo 15.

Parnik «Orsolina» se ni potopil

NEAPELJ, 2. Pred dnevi so poročali časopisi, da sta se v bližini otoka Capri trčila parnika «Leonardo» in «Orsolina», radi česar je utrpel «Orsolina» toliko škodo, da se je kmalu nato potopil. Njegova posadka je bila rešena in se je na parniku «Leonardo» prepeljala v Neapelj. Sedaj pa je prišlo s parnika «Bolzoli» radioporočilo, glasom katerega so s parnika «Bolzoli» opazili parnik «Orsolina» prepuščenega samemu sebi, približno 70 milj južno od otoka Capri. Potemtakem se parnik «Orsolina» niti ni potopil.

Dr. Marinković odpotoval v Ženevo
Razgovor z gen. Bodrerom in s poslanikom Rakićem

BEOGRAD, 2. Danes ob 16.5 je odpotoval zunanji minister dr. Marinković iz Beograda v Ženevo. Pred svojim odhodom je imel daljšo konferenco z večjim številom diplomatov, v prvi vrsti z rimskim poslanikom Rakićem, s sofijskim poslanikom Nešićem in končno tudi z italijanskim poslanikom generalom Bodrerom. Opoldne je dr. Marinković izročil vodstvo ministrstva svojemu namestniku ministru za izenačenje zakonov dr. Šumenkoviću.

Pred svojim odhodom je zunanji minister izjavil novinarjem: «Odhajam na zdravljenje. Nimam nobene posebne misije niti ne grem to pot radi kake politike. V Ženevi bom ostal nekoliko dni, ker se nahajajo tamkaj v bližini zavodi, ki so mi bili priporočeni v svrho zdravljenja. V Ženevi nimam napovedanega nobenega sestanka. Posetil bom nekatere ministre, ki bodo tamkaj zbrani.»

Zunanji ministri Male antante se bodo sestali z Briandom?

Vaš poročevalec doznava, da se bo dr. Marinković v Ženevi sestal s francoskim, češkoslovaškim in romunskim zunanjim ministrom.

Razni incidenti
na včerajšnjih sejah narodne skupščine

BEOGRAD, 2. Narodna skupščina je danes nadaljevala proračunsko razpravo. Na dopoldanski seji je prišlo do precej viharnega prerekanja med zemljoradniki in vladno večino. Zemljoradniki so protestirali proti včerajšnjemu postopanju vladne večine in proti izigravanju opozicije pri proračunski debati. Pri razpravi o verifikaciji mandata radikalskega poslanca Parežanina je prišlo do zelo viharnega nastopa zemljoradnikov, ki so zahtevali, da se mandat razveljavi, ker poslanec ob času izvolitve še ni imel predpisane starosti. Vladna večina je mandat kljub temu verificirala. Nato je bil po krajši razpravi sprejet zakon o prehrani pasivnih krajev. Na dopoldanski seji je bil sprejet tudi proračun ministrstva pravde, o katerem je bila debata precej kratka. Pri glasovanju se je pripetil zelo mučen incident. Ker je predsednik odklonil zemljoradniku Vujiću besedo, je poslanec Kokanović v razburjenju iztrgal skupščinskemu tajniku iz rok proračun ter ž njim pobegnil.

Seja se je popoldne ob 17. uri nadaljevala. Tudi popoldne so se ponovili burni prizori med zemljoradniki in radikali. V razpravi je bil proračun ministrstva za narodno prosveto. Pozno pod noč je vladna večina sprejela tudi ta proračun.

Klub KDK bo zapustil skupščino?

Kmetsko-demokratska koalicija se tudi danes ni udeleževala skupščinskih sej. Dopoldne in popoldne, pa tudi pozno zvečer se je vršila seja poslanskega kluba KDK, na kateri so razpravljali o položaju. Ker se seja jutri dopoldne še nadaljuje, nocoj še ni bilo izdano novinarjem nikako poročilo. Iz vrst poslancev KDK pa se doznava, da je večina še vedno naziranja, da bo morala koalicija zapustiti narodno skupščino ter pričeti akcijo med narodom.

Romunska nota
in madžarsko javno mnenje

BUDIMPEŠTA, 2. Romunske note tukajšnji politični krogi niso sprejeli z zadovoljstvom, nasprotno so se izrazili, da madžarska vlada romunskega predloga glede ureditve vprašanja madžarskih optantov na Romunskem ne bo sprejela.

Vrednost posestev, ki so bila po romunski agrarni reformi odvzeta Madžarom na Romunskem, znaša baje 300 milijonov kron v zlatu. Glasom trianonske mirovne pogodbe bi imela Madžarska izplačati reparacijske svote v dobi od l. 1930 do 1943. Na Romunijo odpade od teh dajatev 10.55 od sto to je okrog 10 milijonov kron v zlatu. Ta svota pa bi seveda niti zdaleka ne krila škode, ki so jo utrpeli Madžari na Romunskem. Že spričo tega se torej Madžarski ne splača sprejeti romunskega predloga.

Budimpeštanski listi so sprejeli romunsko noto z ostrimi komentarji. «Pester Lloyd» pravi, da je Romunija s to svojo noto vrgla pesek v oči vsem onim, ki ne poznajo položaja.

Madžarski tisk
o avstrijski kampanji radi Posdižja

PRAGA, 2. «Prager Presse» prinaša v svoji današnji številki daljši polemičen članek, v katerem pravi o madžarskih listih, da skušajo prepričati Nemce, da znači nastop Družbe narodov proti Madžarski samo poskus in da se bodo, če ta poskus uspe, njeni nastopi ponovili, le da se bodo v bodoče nanašali na Nemčijo.

Nadalje pravijo madžarski listi glasom omenjenega praškega časopisa, ki je, kot znano, glasilo češkoslovaškega zunanjega ministra, da hoče Beneš Italijo in njen vpliv na Balkanu uničiti. V to svrho je vplival na kanclerja Seipla, ko se je slednji pred dnevi mudil v Pragi, da je započel kampanjo za južno Tirolsko. Praški list pravi o teh madžarskih kombinacijah, da so naravnost smešne, in da je jasen njihov namen, toda da imajo Češkoslovaška in ostali dve državi Male antante en sam cilj, mir v centralni Evropi in ohranitev prijateljskih odnošajev z vsemi velesilami, torej tudi z Nemčijo in Italijo.

Velika nesreča v rudniku
v Porurju

BERLIN, 2. V rudniku Ewald, ki se nahaja v bližini Reklinghausena v Porurju, se je pripetila včeraj okrog 6. ure težka nesreča. Nenadoma se je pri dvigalu, na katerega škripcih se dvigata in spuščata v globino kabini za prevoz delavcev v rove, so se utrgale verige; ena kabina je treščila v globino, druga je zadela z vso silo v strop. V obeh se je nahajalo 48 delavcev. 12 jih je bilo na mestu mrtvih, ostali pa so bili vsi težko ranjeni. Prenesli so jih v bolnico.

DNEVNE VESTI

„Lloyd" prešel v roke družbe Cosulich

V gospodarskem ustroju Trsta je nastopila važna sprememba. Paroplovna družba «Cosulich» prevzame Tržaški Lloyd. Po tej fuziji preidejo v roke družbe «Cosulich» vse Lloydove ladjedelnice in ladje, tako da bo imenovana družba razpolagala z ladjevjem skakih 500.000 ton ter z vsemi večjimi ladjedelnicami v Julijski Krajini. V njenih rokah bo dalje skoro ves promet z Levantom, Indijo, Daljnim vzhodom ter s severno in južno Ameriko.

Ta prehod Lloyda se je izvršil na ta način, da je «Banca Commerciale Italiana» odstopila družbi «Cosulich» na podlagi tozadevne pogodbe svoje delnice. S tem bodo v posesti družbe «Cosulich» skoro vse delnice Lloyda. V kratkem bo sklicala občni zbor svojih delničarjev, na katerem se bo predlagalo zvišanje delniške glavnice.

Zavod «Banca Commerciale Italiana» bo imel v upravnem svetu Tržaškega Lloyda primerno zastopstvo, istotako tudi v upravi tehničnega zavoda in v upravnih svetih družbe «Cosulich», katera poslednja se bo naslanjala v smislu tozadevnih pogodb na «Banca Commerciale Italiana» in «Banca Commerciale Triestina».

Nove prevozne tarife za jadranski promet

Kot poroča rimska «Tribuna», je sestavila uprava državnih železnic v sporazumu z drugimi prizadetimi upravami tarife za prevoz blaga med Trstom, Reko, Pulo in Ra-

vigom in nekaterimi poglavitnimi postajami na ogrskih železnicah.

V teh novih tarifah so posneti vsi tarifni pogoji, ki so bili uvedeni z raznimi odredbami v dobi od l. 1925. do 1927. Nove tarife bodo brez dvoma pospeševale promet med jadranskimi pristanišči in Ogrsko. Opozoriti je treba, da so prevozne cene in dodatne pristojbine po novih tarifah za vso pot prevoza, tudi za prevoz po jugoslovenskem in ogrskem ozemlju. S tem bo v veliki meri olajšano italijanskim izvoznikom in uvoznikom računanje prevoznih stroškov. Končno je treba omeniti, da velja za cene po tej tarifi do nove odredbe popust v višini 25% razen nekaj malo izjem.

Nove tarife so stopile v veljavo 1. marca.

Cestna ustanova

V sedanjem zasedanju bo razpravljala poslanska zbornica tudi o zakonskem načrtu za ustanovitev avtonomne cestne ustanove, ki je bil sprejet na zadnji seji ministrskega sveta.

Poslovanje nove ustanove bo razdeljeno — po dosedanjih načrtih — v okrožij. Vsa država bo razdeljena v to svrho v taka okrožja in v vsakem bo po en okrožni tehnični urad! Ti uradi bodo proučevali načrte, vodili dela ter nadzorovanje prometa po cestah. Organizacija nove ustanove bo izvedena tako, da ne nastanejo ne za državni zaklad ne za finance pokrajin in občin nikaka nova bremena. Ustanova se bo vzdrževala deloma s prispevki državne blagajne deloma z nekaterimi dohodki od cest, ki jih ji odstopi država.

BRZOVOZNO POŠILJANJE ŽIVIL

Z ministrsko naredbo je bil rok, v katerem se mora končati nakladanje in izvršiti izročitev živil, poslanih brzojavno po izjemnih tarifah, podaljšan od 4 na 6 ur.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu
dne 1. marca 1928.
Rojeni: 8 (med njimi 1 mrtev);
mrtvi: 11;
poroke: nobena.

Iz tržaškega življenja

Samomor in dva samomorilna poskusa.

Včeraj zjutraj zarana je neka mlekarica, ki je šla s Kontovela proti mestu, zapazila, da visi s hrasta v gozdiču kraj steze nad Čedasom truplo mladega moškega. Ženska je pohitela v Barkovlje ter obvestila o žalostnem odkritju tamošnje orožnike, ki so se podali na lice mesa ter ugotovili dejansko stanje. Na podlagi nekaterih listin, ki so jih našli v njegovih žepih, jim. je bilo mogoče ugotoviti istovetnost samomorilca, 27-letnega kmeta Ignacija Može, bivajočega v Štorijah pri Sežani št. 44. Pozneje je dospela na lice mesta sodna komisija, ki je izdala dovoljenje za prevoz trupla v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Ni znano, zakaj je Može na tako žalosten način napravil konec svojemu življenju.

* * *

Z nekim avtomobilom je bil sinoči okoli 19. ure prepeljan v mestno bolnišnico 19-letni mehanik Ezio Končnik, stanujoč v Kolonji-Strada nuova št. 23; bil je nevarno ranjen v prsa. Dva moška, ki sta ga spremljala, sta povedala, da si je mladenič malo prej v garaži Miani v ulici M. Buonarotti št. 14, kjer je bil zaposlen, pognal s samomorilnim namenom z revolverjem krogle v prsa.

Na vprašanje, zakaj si je stregel po življenju, je Končnik odvrnil, da to že ve njegov oče. Drugega ni hotel povedati.

Zdravnik je ugotovil, da je krogla prodrla mladeniču globoko v prsno duplino in ranila pluča. Po prvi pomoči je bil samomorilni kandidat sprejet v kirurgični oddelek. Njegovo stanje je nevarno, vendar imajo zdravniki dobro upanje, da mu rešijo življenje.

* * *

Radi prepira z možem, s katerim se ne more razumeti, ker je baje zelo siten, je 19-letna Karolina A., stanujoča v ulici S. Francesco, včeraj popoldne hotela skleniti svoje račune z življenjem s tem, da je izpila par požirkov jodove tinkture. Zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, ji je izpral želodec in jo s to operacijo rešil iz vsake nevarnosti. Vendar pa je bila A.-ova nato iz previdnosti prepeljana v mestno bolnišnico, kjer si bo v par dneh popolnoma opomogla.

Zapuščen otrok

Ko se je 31-letna Silvija Poliak, stanujoča v ulici Solitario št. 25, sinoči okoli 19. ure vračala domov, je našla pred vratmi stanovanja 30-letnega Dominika Caputti, stanujočega v prvem nadstropju, v plenice in volnen šal zavitega otroka moškega spola, starega približno osem dni. Očividno ga je zapustil tam nekdo, ki se ga je hotel na ta način iznebiti. Poliakova je menila, da bo najbolje, če ponese najdenčka v mestno bolnišnico. To je tudi storila. Tam so otroka odvili, misleč, da bodo našli pri njem kako pisanje, na podlagi katerega bi bilo mogoče vsaj deloma pojasniti njegovo skrivnostno usodo. Toda zaman. Po zdravniški preiskavi, pri kateri je bilo ugotovljeno, da je njegovo zdravstveno stanje izvrstno, je bil malt nebogljenec oddan v otroško kliniko v ulici Manzoni.

O dogodku je bila obveščena policija, ki je takoj začela poizvedovati po brezsrčni materi. Zdi se, da je otroka zapustila neka mlada ženska, ki jo je Poliakova, vračajoč se domov srečala v veži. Ženska, je kazala kakih 25 let, bila je srednje čokate postave, kostanjevih, kratko pristriženih las, na sebi pa je imela dolg plašč modre barve z ovratnikom iz kožuhovine. Poliakova je pripomnila, da se je neznanki, ki je ni videla nikoli prej v tisti hiši, zelo mudilo.

Tržaško sodišče

Ni se hotel izseliti.

Včeraj je stal pred sodnim dvorom VI. sekcije tržaškega kazenskega sodišča 27-letni Franc Vizintin, stanujoč v javnem prenočišču v ulici Gaspare Gozzi.

Zagovarjati se je imel radi zoperstavljanja mestnim stražnikom, ki so ga prišli obvestit, da je magistrat sklenil, da mora on v hiše pri Sv. Ani, katere so bile določene za revne brez strehe. Naposled je prišel k njemu mestni stražnik Viktor Bresan in imel s seboj težake in kamijon ter seveda tudi nalog, da izvede prisiljeno izselitev.

Po izjavah tega stražnika se je Visintin odločno zoperstavil delavcem, ki so hoteli naložiti njegove stvari in je stražniku kratkomalo izjavil, da k Sv. Ani ne gre. Pri tem je tudi izustil grožnje, češ, gorje tistemu, ki bi se dotaknil njegovega pohištva. Seveda je stražnik kljub temu izvršil svojo dolžnost, in to je zopet dalo povod raznim žaljivkam, ki so iz ust obtoženca padale na mestnega stražnika.

Visintin pa pravi, da je na stvari nedolžen. Taji vse grožnje in tudi žaljivke...

Toda priča Maksimiljan Contento potrdi obtožnico v vseh podrobnostih.

Branil je odv. Vidali.

Sodni dvor je obsodil Visintinija na 25 dni zapora in 83 lir globe.

Grožnje s samokresom in strel v gostilni.

Na zatožni klopi so včeraj sedeli tržiški mesar Ivan Gonzato, Jakob Pelicani in Josip Verzacci, obtoženi nasilnega kratenja osebne svobode in težke grožnje z orožjem.

Po opisu prič in deloma po izjavah obtožencev se je inkriminirani dogodek izvršil približno tako:

V neki gostilni je bila 10. okt. pr. l. popoldne zbrana večja družba veselih pivcev, ki so medsebojno igrali na karte. Med temi je bil mešetar Franc Bertogna. Naenkrat so se vrata gostilne odprla in na vratih se je pojavil mesar Ivan Gonzato, ki je imel v rokah pištolo in zaplical: «Mirno, sicer streljam!» Te svoje besede je povdaril s strelom iz samokresa. Ž njim sta prišla v gostilno Pelicani in Verzacci, ki sta poskrbela, da se nihče izmed pivcev ni ganil, dočim je Gonzato stopil k Bertogni in ga povabil na cesto. S težkim srcem mu je Bertogna sledil. Zunaj se je med obema vnel prepir radi stare trgovske zadeve. Ker je Verzacci videl, da je Gonzato precej razburjen in bi se zamogla dogoditi nesreča s pištolo, je skočil med oba in ju skušal pomiriti. Bertogna je med tem zbežal in tekel naznanit zadevo karabinerjem.

Gonzato taji, da bi bil streljal. Priznava pa, da je grozil s samokresom, to pa radi tega, ker ga je Bertogna vodil za nos v neki trgovski zadevi in tako delal v njegovo škodo.

Pelicani trdi, da je nedolžen. On je sicer oklofutal Bertogno, toda Bertogna ga radi tega ni tožil.

Verzacci se čudi, kako sploh mora on sedeti na zatožni klopi. On je le skušal pomiriti oba nasprotnika. Bertogna na obravnavi potrdi obtožnico in pravi, da se mu je zdelo, da mu Gonzato grozi s smrtjo. Pelicani ga ni oklofutal, temveč mu dal udarec s pestjo.

Kot priča je zaslišan gostilničar Fabris, ki pove, da je videl Gonzata vstopiti v gostilno s samokresom v roki in slišal besede: «Bodite mirni!»

Zaslišan je tudi šofer Anton Deiuri, ki je vozil usodnega dne vse tri obtožence. Videl je Pelicanija, ko je udaril Bertogno.

Drugih prič ni.

Branil je vse tri obtožence odv. Giannini.

Sodni dvor je oprostil Gonzata radi pomanjkanja dokazov in ga glasom druge rubrike obsodil na 3 dni ječe radi protipostavne nošnje orožja. Pelicani in Verzacci sta bila popolnoma oproščena.

***

Večina obravnav na tržaškem kazenskem sodišču je bila včeraj v znak žalosti radi smrti maršala zmage Armanda Diaza prenešena na poznejši čas.

Velikega pokojnika so se spomnili odvetniki v kratkih govorih.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Gorica ob smrti maršala Diaza

Včeraj in predvčerajšnjim so bile v znak žalosti radi smrti maršala Diaza razobešene v Gorici žalne zastave. Goriški prefekt in drugi oblastveniki so izrazili telegrafičnim potom vdovi pok. maršala sožalje. V znak spomina umrlega so bili sinoči v Gorici zaprti vsi kinematografi in se ni vršila nikjer nobena predstava.

Smrtna kosa

V najlepšem cvetu moških let, ko se je ravno pripravljal, da si ustali svoje življenje, je pljučnica pobrala mladega koznilniškega čuvaja Franca Čubeja Bil je splično priljubljen ter je izvrševal svojo službo v goriških zaporih. Naj počiva v miru!

Mont prevzel goriško mestno hranilnico

Tudi v Gorici se je mestna hranilnica združila z Montom. Uradi te nove podružnice goriškega Monta se nahajajo od 1. t. m. v ulici Dietro del Castello št. 68.

Ekskurzija poljedelcev na vzorčni sejem v Tripolis.

Zveza poljedelcev v Gorici organizira izlet na vzorčni sejem v Tripolisu. Potovanje bo trajalo od mesta Siracuse na Siciliji dalje 9 dni. Poleg obiska na vzorčnem sejmu, se bodo delale iz Tripolisa tudi ekskurzije v notranjost kolonije. Program tega potovanja je sledeč: V pondeljek 26. marca odhod iz mesta Siracusa na Siciliji s parnikom «Garibaldi». Od 27. marca do 6. aprila si bodo izletniki ogledovali Tripolis, sejem ter okolico. Dne 7. aprila vkrcanje za v Siracuso. Stroški: luksuzni razred lir 1595; I. razred 1345 lir; boljši drugi razred 920 lir; cenejši drugi razred 775 lir. Kdor bi se želel izleta udeležiti, se za natančnejše informacije lahko obrne na udruženje poljedelcev.

Predavanje in praktične vaje v sadjarstvu

Jutri, v nedeljo, dne 4. marca, se bo vršilo v Sv. Luciji predavanje o racijonalnem sadjarstvu, ki ga bo imel dr. Valtig ob 11. uri dopoldne v prostorih tamošnje ljudske šole. Popoldne pa se bodo vršile na teoretično predavanje nanašajoče se praktične vaje na sadovnjaku gospoda Merege iz Sv. Lucije.

Že večkrat smo povdarjali, kako pomembno je za naše poljedelce, ki momentalno preživljajo gospodasko krizo, vestno in sistematično gojenje sadjarstva. Zato toplo priporočamo, da se naši poljedelci podobnih predavanj in vaj številno udeležujejo.

Rojeni, mrtvi in poročeni v Gorici v mesecu februarju t. l.

V mesecu februarju tega leta je bilo v Gorici 74 rojstev, 63 smrti ter 28 porok. Rojenih je bilo torej 6 več kot mrtvih.

Deček, ki si je pretresel možgane

Ko se je predvčerajšnjim vozil mali Jožef Paškulin, star 7 let, doma iz Štandreža pri Gorici, s svojim očetom iz Gorice proti domu, je med potjo na vozu nenadoma zgubil ravnotežje ter padel tako nesrečno na tla, da si je pretresel možgane in se močno pobil po obrazu in levi nogi. Prepeljan je bil nato z Zelenim križem v goriško bolnišnico usmiljenih bratov, kjer se sedaj zdravi. Vendar obstoja kljub občutni rani upanje, da ozdravi.

Zopet granata

Zeleni križ je sinoči prepeljal iz Sv. Martina v goriško občinsko bolnišnico nekega Franca Juga, starega 32 let, iz Volč št. 34. Pri eksploziji neke granate mu je odneslo na roki dva prsta in ga ranilo še po ostalih delih telesa.

Pričetek zasedanja deželne komisije za direktne davke.

Ta četrtek se je slovesno otvorilo zasedanje deželne komisije za določevanje direktnih davkov. Predsednik komisije je podprefekt cav. uff. Gaetano Anzà.

Požar v Vedrijanih v Brdih

Zadnje čase so se po goriški deželi začeli zopet pojavljati vedno pogosteje požari, zlasti so deležna teh nesreč zadnje čase Brda. Tako je zopet pred nekaj dnevi pogorela hiša kmetu Antonu Končutu, staremu 43 let, iz Vedrijana v bližini Kojskega št. 33. Ogenj je nastal radi neprevidnosti, ko je Končutova žena kurila peč. Ogenj, ki ga niso takoj zapazili, je poslopje popolnoma uničil ter povzročil okrog 40.000 lir škode. Sosedje so sicer takoj prihiteli Končutu na pomoč, toda radi pomanjkanja vode — bližnji vodovod po vojni v tistem kraju še ni bil popravljen — in pa radi precej močnega vetra ognju niso mogli priti v okom.

Še drugi požari

Čuje se, da je nekemu Ivanu Dolmaku iz Kozane pred nekaj dnevi pričel goreti hlev in senik. Ogenj se je najbrž zanesel iz dimnika tik hleva stoječe hiše. Hitra pomoč domačih in sosedov je rešila iz hleva živino. Tudi ogenj so deloma sosedje omejili in pogasili, tako da Dolmak ne trpi zelo velike škode.

— Istotako je v Dol. Otlici pred nekaj dnevi pričel goreti kos gozda. Požar je napravil okrog 5000 lir škode. Baje so orožniki prijeli krivica, ki je ogenj podtaknil ali ga po neprevidnosti povzročil.

Za povzdigo turistovstva v goriški pokrajini

Pred nekaj dnevi se je vršil v Cortini d'Ampezzo turistovski kongres, ki je med drugim proučil tudi turistovski položaj na Goriškem in važnost, ki jo ima za turistovstvo goriška pokrajina, zlasti pa gorenja Soška dolina. Sklenilo se je tam na pobudo prometnega ministrstva, da se bo polagala odslej večja pažnja na turistovski razvoj v Gorici in gorenji Soški dolini, kjer so možnosti za tak razvoj dane in kjer bi večje turistovsko gibanje tudi deželi sami ter tamošnjim krajem prineslo dosti dohodkov in več blagostanja. Bila je tako poverjena avtomobilska družba inž. Ribi & C. iz Gorice, da vpostavi z dovoljenjem tržaške železniške inšpekcije za poletje avtomobilsko progo med Gorico in Trbižem, ki bi služile izključno le v turistovske svrhe. Na ta način bi bilo tako tržačanom kakor tudi videmčanom možno v večji meri posečati lepa poletna izletišča po planinah nad severno Soško dolino. Pa ne samo ta kot naše pokrajine, tudi Gorica sama s svojimi zgodovinskimi bojnimi polji, osvežujoči Trnovski gozd s krasnim poletnim izletiščem na Lokvah, svetovno znana postojnska jama, Redipuglie, kopališče Gradež - vse to so kraji, ki kažejo, da bi se Goriška po vseh geografskih in zgodovinskih činiteljih lahko dvignila v močno turistovsko pokrajino, kateri bi na splošno turizem prinašal znatnih dohodkov. Tudi poti in avtomobilske zveze so v zadostni meri za ta turistovski povzdig razpletene. Manjkalo je le nekaj pobude, ki jo je sedaj turistovski kongres v Cortini d'Ampezzo vsaj v neki meri dal.

BORZNO POROČILO

Trst, 2. marca 1928.

Amsterdam 758-764, Belgija 261.50-265.50, Francija 74.22½-74.52½, London 92.15-92.35, New-York 18.84½-18.90½, Španija 316-322, Švica 363-365, Atene 24.75-25.25, Berlin 448.50-454.50, Bukarešt 11.37½-11.77½, Praga 55.90-56.20, Ogrska 327.50-333.50, Dunaj 263.50-269.50, Zagreb 33.10-33.40.

Uradna cena zlata (2. III.) L 364.64; vojnoodškodninske obveznice 78.40.

DAROVI

V počastitev spomina pok. Antona Rupena darujeta g. Gregor in g. Martin Miljevec vsak po 10 lir. Mesto cvetja na grob daruje g. Anton Rupena (Lenar) lir 10.—.

Pokojniku blag spomin!

Darovalcem iskrena hvala!

Naročajte „Edinost“

MALI OGLASI

DEKLICA, 15 do 16 letna, poštena, prijazna in pridna se sprejme takoj. Sprejme se tudi učenec. Zadnik Josip, pekarna 229

KAMIJON «Sauer», nosi 4 tonelate, se proda. Sette fontane 80 230

ŠOLA za šivanje in krojenje se bo odprla 5. marca Donda, Trst, Via Lavatoio 5. 231

PUŠKA «Hammerles» št 12 se proda. Via Roma 23/II. 232

KROMPIR, tolminski, za seme je na prodaj pri «Hribu» w Sežani. 204

SEMENSKI KROMPIR «ONEIDA», PRODAJA JAKOB VATOVEC, TRST, VIA TORRE BIANCA 19. 222

MEHANIK, šofer, išče službe. Naslov, Žerjal, Rozzol in Valle 672 228

---

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš dobri soprog, oče, brat in tast

Valentin Pertot

danes zjutraj, ob 4. uri, previden s sv. zakramenti, po dolgi in mučni bolezni, v starosti 61. let, mirno v Gospodu preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, 4. t. m., ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti v Barkovljah št. 356 na domače pokopališče.

BARKOVLJE, 2. marca 1928.

Cecilija, soproga.

Josip, Fran, Ivan in **Vladko**, sinovi. **Ida** por. **Saxida, Marija** por. **de Favari, Štefanija**, hčere, **bratje, sestre, vnuki** in **ostali sorodniki.** (256)

---

†

Potrti po nenadni, težki izgubi naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni brat

Čubej Franc

po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl danes ob 2. uri pop. v vojaški bolnici v Gorici.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo ob 2. uri pop. iz vojaške bolnice na mestno pokopališče.

GORICA, 2. marca 1928.

Jožef, brat.

Emilija, Antonija por. Brešan, sestri.

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupuje krone po 1·37
Popravlja in prodaja zlatenino.

ZDRAVNIK
dr. Franc Gruden
ordinira
v Trstu Via S. Lazzaro 23/II
(zraven kavarne Roma)
od 10.30 do 13
V Nabrežini ordinira samo popoldne
od 14—18 (na lastnem domu)

AVTOMOBILSKA ŠOLA
Trst, Via Coroneo 39
Via S. Francesco 4, Garage Vittoria
Od 3. t. m. vpisovanje za tečaj stane od L 100.— naprej, z zajamčenim patentom stane L 250.—, s hrano in stanovanjem L 350.—.
Poučuje se v italijanskem, slovenskem, nemškem in ogrskem jeziku.
Poseben tečaj za Pazin začne 3. marca v gostilni „Cervo d'oro“. V Buzetu od 3. do 6. marca v gostilni Fontana .(23.)

Dr. SARDOČ
ZOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

Ortopedični zavod A. ZECCHI
TORINO - Via Roma 31 I. n. - TORINO
Aparat **ZECCHI** preprečuje napredovanje
KILE
Ozdravljenec v Trstu:
Bolan sem bil na kili že več let in sem že obupal. Poskusil sem različne pasc, a nisem dosegel nikakega uspeha. Po sreči sem mogel poskusiti *posebni aparat Zecchi*, ki mi je povrnil prejšnje zdravje. Čutim se vsled tega dolžnega, da javno in povsod to izjavim, ker sem res dobro potrosil svoj denar.
PIAZZA ANTON,
Trst, Via Galvani 3.
VAŽNO. Vsled mnogih povpraševanj, naznanjamo, da bo dajal ORTOPEDIK ZECCHI osebno vsa pojasnila v sledečih mestih in dnevih:
TRST: sreda 7. in četrtek 8. marca „Hotel Moncenisio“.
Pula: petek 9. in sobota 10. marca „Hotel Miramare“.
Buzet: nedelja 11. marca „Hotel Alla Fontana“.
Reka: pondeljek 12. in torek 13. marca „Hotel Riviera“.
Gorica: sreda 14. in četrtek 15. marca „Hotel Angelo d'oro“. (237)

P O D L I S T E K

V. J. KRIŽANOVSKA:

Pajčevina (28)

Roman v štirih delih
Iz ruščine prevedel **I. V.**

Prvi dogodek je bila nezgoda, ki je zadela hišno Anisjo. Ko je šla zvečer v klet po mleko, je v temi padla v podtličje, katerega vrata so bila v tisti uri proti navadi odprta. Nekdo jih je moral odpreti. Le po srečnem naključju se starka ni ubila, toda odrgnila si je roke in noge in se ranila na glavi. Anisja ni še vstala s postelje, ko bi se bil vrtnar Pivovarov skoraj zastrupil s karbolno kislino, ki jo je posrebal namesto vodke. Na nerazumljiv način je prišla strupena tekočina v steklenico, iz katere je navadno pil «življenjsko vodo».

Dasi niso mogli priti na sled storilcem, sta vrtnar in hišna glasno dolžila Nemce, ki so jima želeli smrt, da bi sami zasedli njih službe. Nista hotela več ostati v tem razbojniškem brlogu, kjer niso Rusi varni življenja. Na Jurijevo priporočilo sta oba dobila službo v Turovu; Matilda Ferdinandovna pa je vkljub splošnemu neodobravanju in pastorkovi jezi takoj zamenjala Anisjo z Malvino, a Pivovarova z Osvaldom.

Po mnogih težkih prizorih, katerih vzrok so bili zadnji dogodki, se je Jurij skoraj stalno preselil k Valerijanu Petroviču in le redkoma je obiskal očeta. Bivanje v Vsesvjatskem mu je postalo tako neznosno, da je sklenil oditi in pustiti do jeseni Milico s pestunjo v stričevi oskrbi.

Nekega večera, malo dni pred svojim nameravanim odhodom, se je Jurij vrnil z lova tako razdražen, da ga je stric nemirno vprašal, kaj se je zgodilo.

— Nič posebnega. Dogodek, ki me je tako razburil, je tukaj docela na mestu, — je odgovoril Jurij ter odložil puško v kot, čepico in lovsko torbo pa na divan. — Jeza in razburjenje pa sta mu tako pretresli živce, da moram najprej izpiti kozaec vina, predno ti začnem pripovedovati, kaj sem doživel.

Vzel je iz omare steklenico z vinom, si natočil kozarec in ga v dušku izpraznil; nato si je osvežil glavo s hladno vodo, šel s stricem na balkon in si zapalil smotko.

— No, dragi prijatelj, nestrpno pričakujem tvojo povest, — je rekel Valerijan Petrovič, ko je videl, kako nečak molče kadi in buli v praznino.

— Morda me boš grajal, toda moram ti reči, da se nism imel v oblasti, — je začel Jurij, ter šel z roko preko čela. — Nič za to. Zgodilo pa se je tole. Spočetka sem lovil, toda nisem imel sreče: divjačine je bilo malo; okrog enajste sem bil pošteno truden. Ker sem bil v bližini Okulovke, sem sklenil stopiti k staršini, da se odpočijem. Vas je bila skoraj prazna, ljudstvo je delalo na polju, staršino pa sem srečal nedaleč od njegove hiše. Takoj sem zapazil na njem izpremembo: zelo se je postaral in shujšal. Rekel sem mu, da se bom pri njem nekoliko odpočil in izpil kozarec gostega mleka. Odgovoril mi je z ubitim glasom:

— Izvoli v vrt, gospod. Tja ti vse prinesem, v kočo te ne vabim; tam je malo veselja zdaj.

Njegov glas me je še bolj presenetil, zato sem ga vprašal, kaj se mu je pripetilo. Žalosten mi je začel pripovedovati, da se je pred kakima dvema letoma naselil v vasi nor kovač — zagrizen štundist, ki je vse ljudi nadlegoval s svojimi spletkami, z izpreobrnjevanjem h krivoverstvu in bogoskrunskimi govori. Zaradi tega so občinarji sklenili, da ga odstranijo in so celo na zborovanju napravili tozadevni sklep, toda niso mogli udejstviti sklepa, ker so se oblastnije, in zdi se da celo sam gubernator, upirali temu, češ, da imajo kmetska zborovanja pravico izgnati samo svoje sovaščane, nikakor pa ne tujcev, ki so se priselili k njim.

— Kakšen nezmisel! To je ravno tako, kakor če dovoliš rodbini, da sme odstraniti svoje člane, istočasno pa ji prepoveš, da ne sme izgnati pocestnega tata, ki se je vkradel v hišo, — je rekel Valerijan Petrovič.

— Glupo ali pametno, tako je. Posledica tega je bila, da je tisti kovač, Strus, okužil s svojimi nauki nemajhno število prebivalcev, a med njimi staršinovo ženo, sestro, hčer in zeta. Ravno v tistem hipu je bila vsa družba zbrana pri verskih vajah, katerim je predsedoval kovač. Jaz sem se zavzel in izrazil svoje začudenje Terentiju, da dovoljuje kaj takega v svoji hiši, največ pa me je presenetilo to, da je kovač imel čas ob delavniku. Na to mi je starec ogorčeno odgovoril: